Bin Yıl Kalkınma Hedefleri Açısından Türkiye'de Çalışma Yaşamında Kadınların Durumu

Prof.Dr. Gülay Toksöz
A.Ü. SBF
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü

BKH Hedef 3: Cinsiyet Eşitliği ve Kadınların Güçlendirilmesi

Göstergeler:

- İlköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde kızların erkeklere oranı
- Ulusal Parlamentoda Kadınların Sahip Olduğu Koltuk Oranı
- Kadınların tarım dışı sektörlerde ücretli çalışma oranı
- Dünyada son durum

Kadınların istihdam oranı 1990'da %35
2012'de %40

2015 Sonrası Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

- **Hedef 5: Cinsiyet eşitliği ve kadınların ve kızların güçlendirilmesi**
- Hedef 8: Sürekli, içerici ve sürdürülebilir ekonomik büyüme, herkes için tam ve üretken istihdam ve insana yakışır işlerin teşviki
- Hedeflerde gözetilmesi gereken altı temel eleman
- Onur: '...Yoksullukla, eşitsizliklerle mücadele…kadınların sesinin duyulması'
- Halk:'…sağlıklı yaşam, bilgi ve kadınların ve çocukların içerilmesi…'
- Zenginlik:' …güçlü, içerici ve dönüştürücü ekonomi'
- Gezegen :'…ekosistemi korumak'
- Adalet:'… güvenli ve barışçı toplumlar'
- İşbirliği:'…sürdürülebilir kalkınma için küresel dayanışma'

(UN General Assembly, 69th Session, 4.12.2014, Synthesis Report of SG)

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksinde Türkiye

- Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi
  - Üreme sağlığı (anne ölüm ve ergen doğurganlık oranları
  - Kadının güçlendirilmesi (kadın parlamenter ve en az orta öğrenim görmüş kadın oranı)
  - Ekonomik faaliyetler (işgücüne katılım oranı-İKO)

- 2013'de Türkiye 69.sırada
- Kadın İKO % 29.4, Erkek İKO % 70.8

- Yüksek İGE ortalaması
- Kadın İKO % 57, Erkek İKO % 77.1

Türkiye'nin Cinsiyete Dayalı Gelişme Endeks Değeri

- İnsani Gelişmenin üç boyutunda: sağlık, eğitim ve ekonomik kaynaklarda cinsiyet eşitsizlikleri

(2014 İnsani Gelişme Raporu'ndaki Kompozit Endekslerle İlgili Açıklama Notu)

	Kişi başına GSMG (SGP $)		**İGE Değerleri**		**K/E Oranı**
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	CDGE değeri
Türkiye	8.813	28.318	0.704	0.796	0.884
Yüksek İGE	9.426	16.966	0.710	0.750	0.946

	2004		2013	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
İşgücü (Bin)	5.669	16.348	8.674	19.597
İşgücüne katılım oranı (%)	23.3	70.3	30.8	71.5
İstihdam (Bin)	5.047	14.585	7.641	17.883
İstihdam oranı (%)	20.8	62.7	27.1	65.2
İşsiz (Bin)	622	1.762	1.033	1.714
İşsizlik oranı (%)	11.0	10.8	11.9	8.7
Kentsel işsizlik oranı (%)	17.9	12.5	16.4	9.5
İşgücü dışında kalanlar (Bin)	18.624	6.903	19.523	7.814
İşgücü dışında kalma oranı (%)	76.7	29.7	69.2	28.5

Kadınların İşgücüne Katılım Oranı
2004: % 17.7 2013: % 28.0

Kadınların İşgücüne katılım
2004 % 36.7 2013:% 36.7

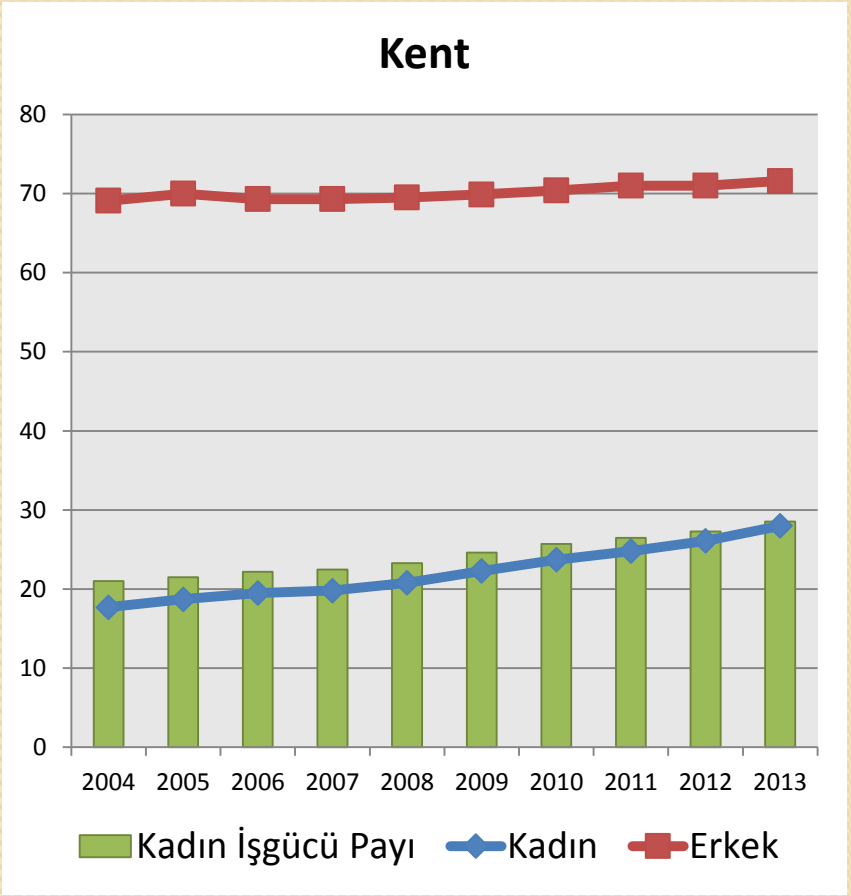

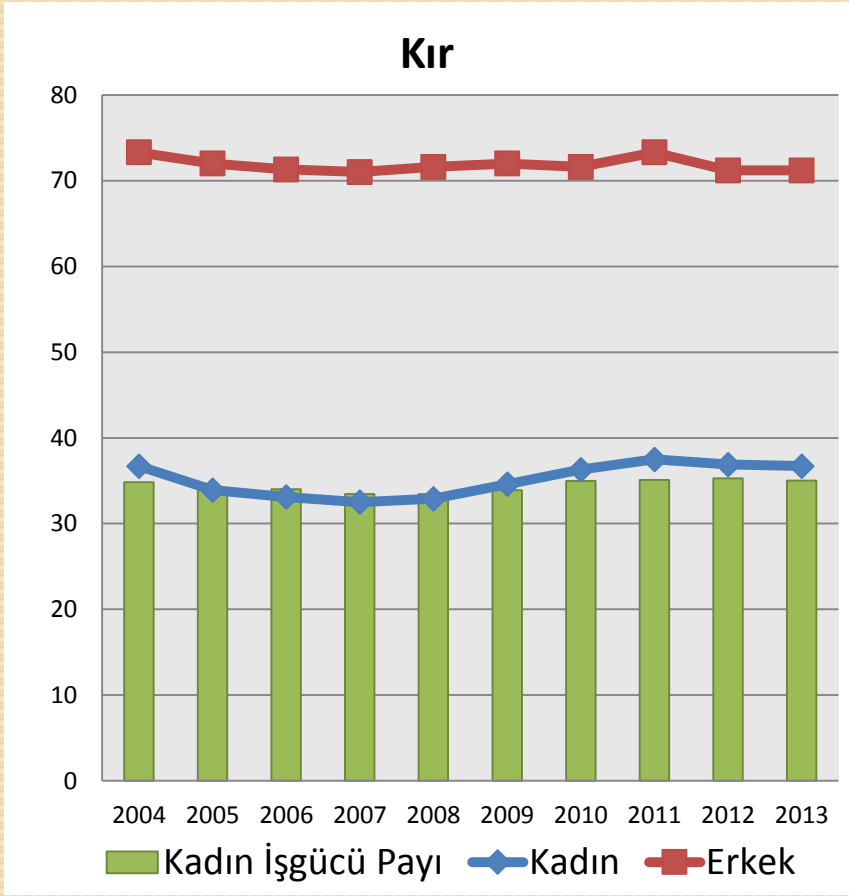

Kadınların işgücüne katılma oranları

Türkiye'de Kadın İşgücü Profili ve İstatistiklerinin Analizi, ASPB, 2014

Yaş Grubuna Göre İşgücüne Katılım Oranı (%) 2013

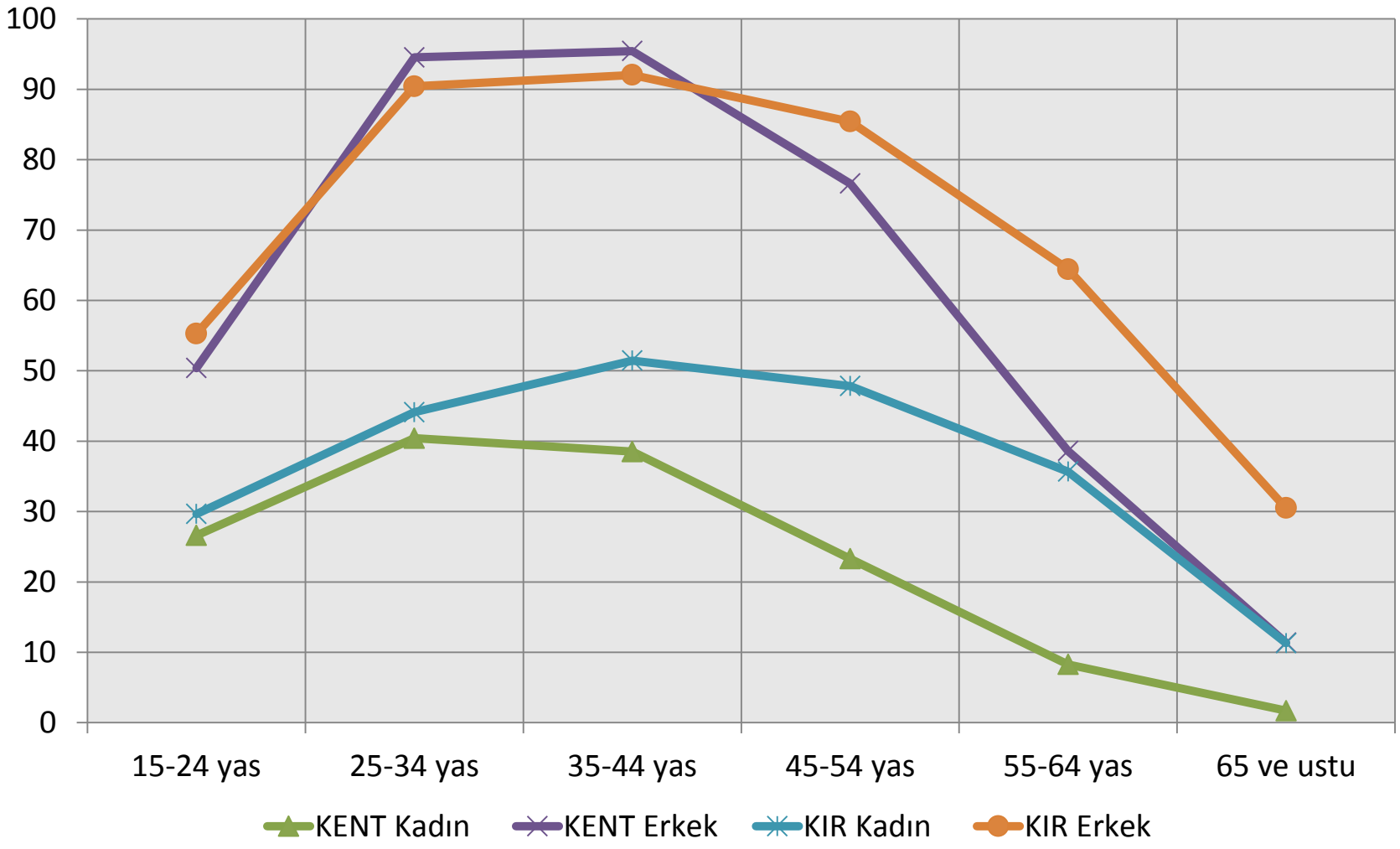

Medeni Duruma Göre İşgücüne Katılım Oranı (%)

	Türkiye		Kent		Kır	
	Kadın	*Erkek*	*Kadın*	*Erkek*	*Kadın*	*Erkek*
2004						
Bekar	33.2	56.3	32.2	54.9	36.0	60.2
Evli	21.6	77.5	13.8	76.5	39.9	80.1
Boşandı	40.9	73.3	40.9	74.2	41.0	69.4
Eşi Öldü	9.1	23.5	5.4	16.6	16.9	32.1
2013						
	Kadın	*Erkek*	*Kadın*	*Erkek*	*Kadın*	*Erkek*
Bekar	37.9	61.4	39.6	61.7	33.6	60.7
Evli	30.5	77.3	25.1	77.2	41.8	77.7
Boşandı	50.9	72.9	52.6	73.5	41.5	70.8
Eşi Öldü	9.0	19.5	6.2	18.8	13.1	20.1

Hane Tipine Göre İşgücüne Katılım Oranı

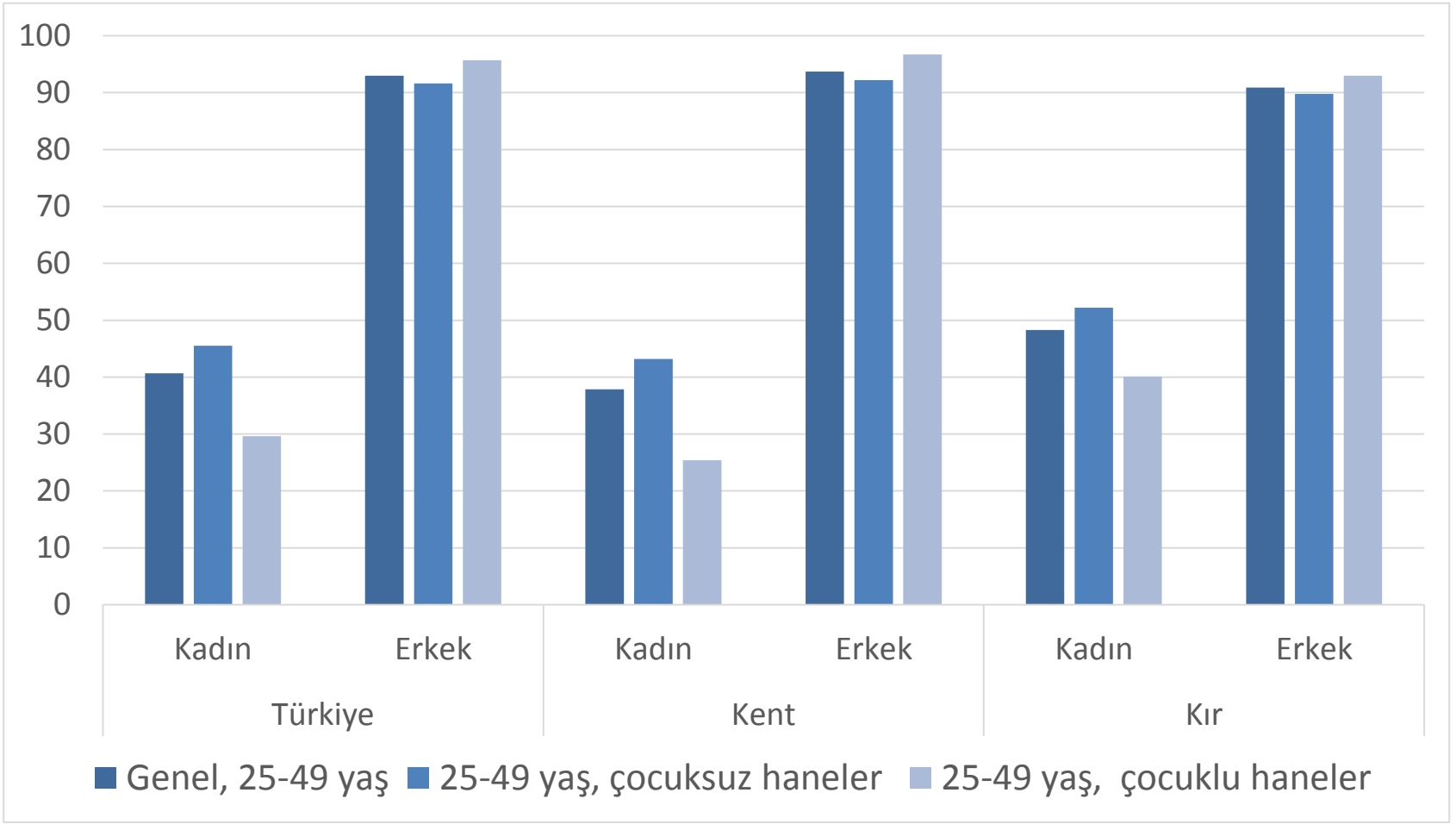

Kadınların İstihdam oranı
2004: %14.6 2013: % 23.4

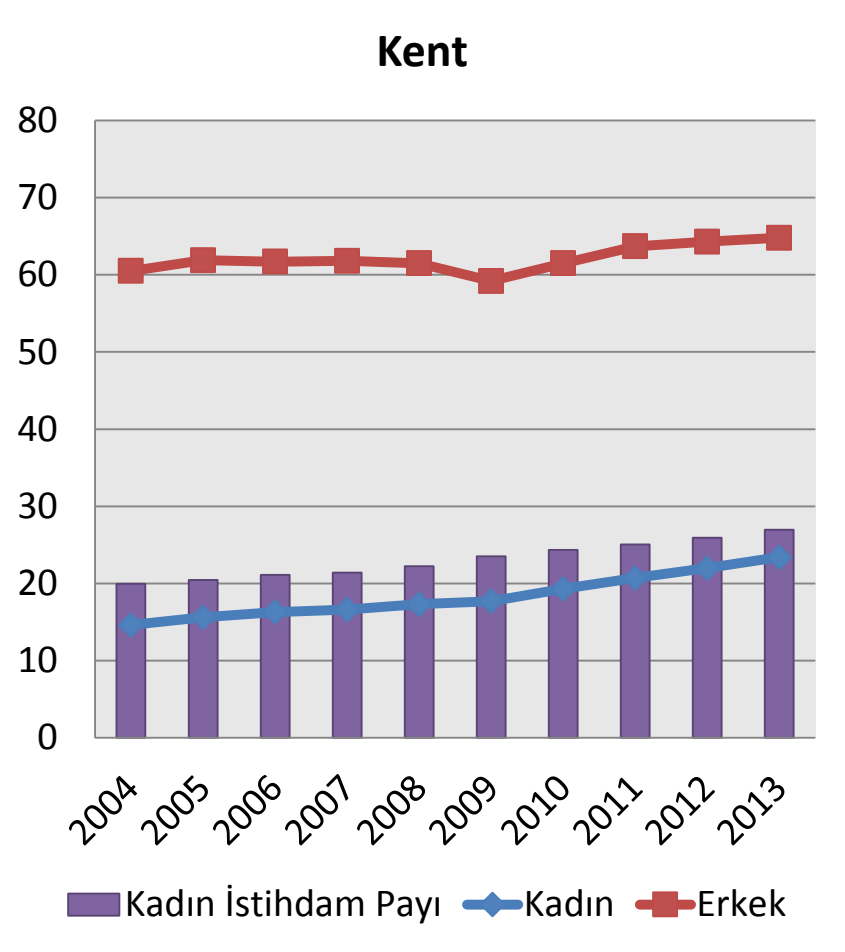

Kadınların İstihdam oranı
2004: % 35.6 2013: % 35.0

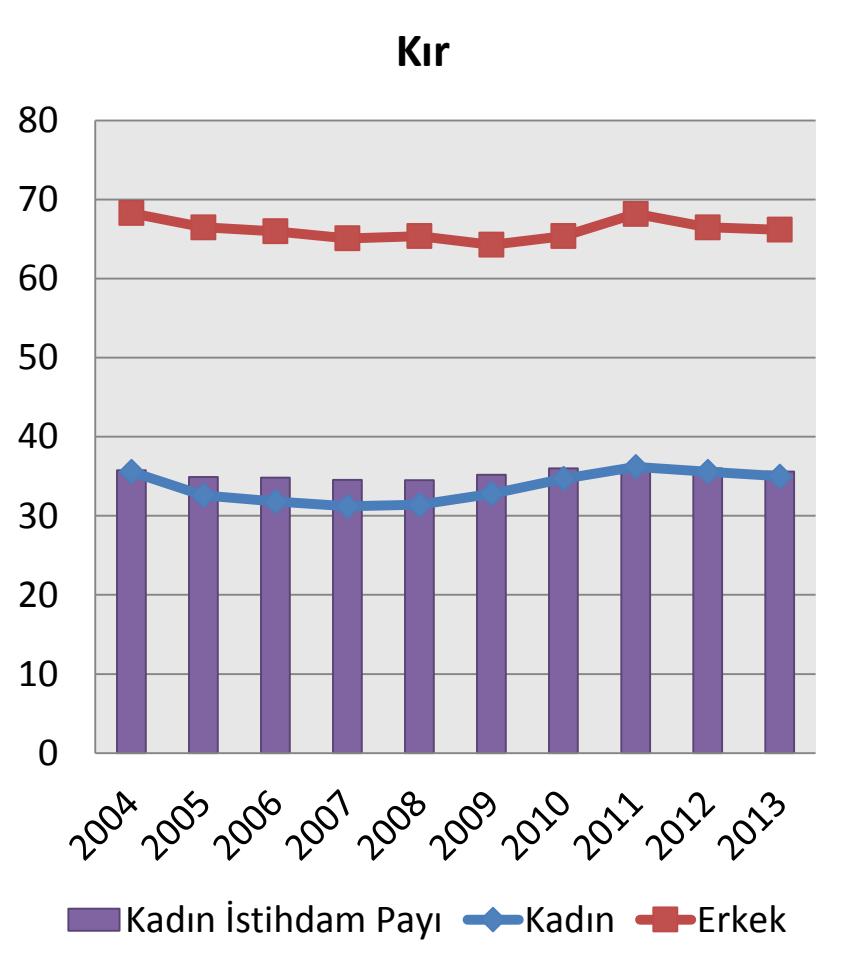

Kırda ve kentte istihdam oranları

İstihdamın Sektörlere Göre Dağılımı

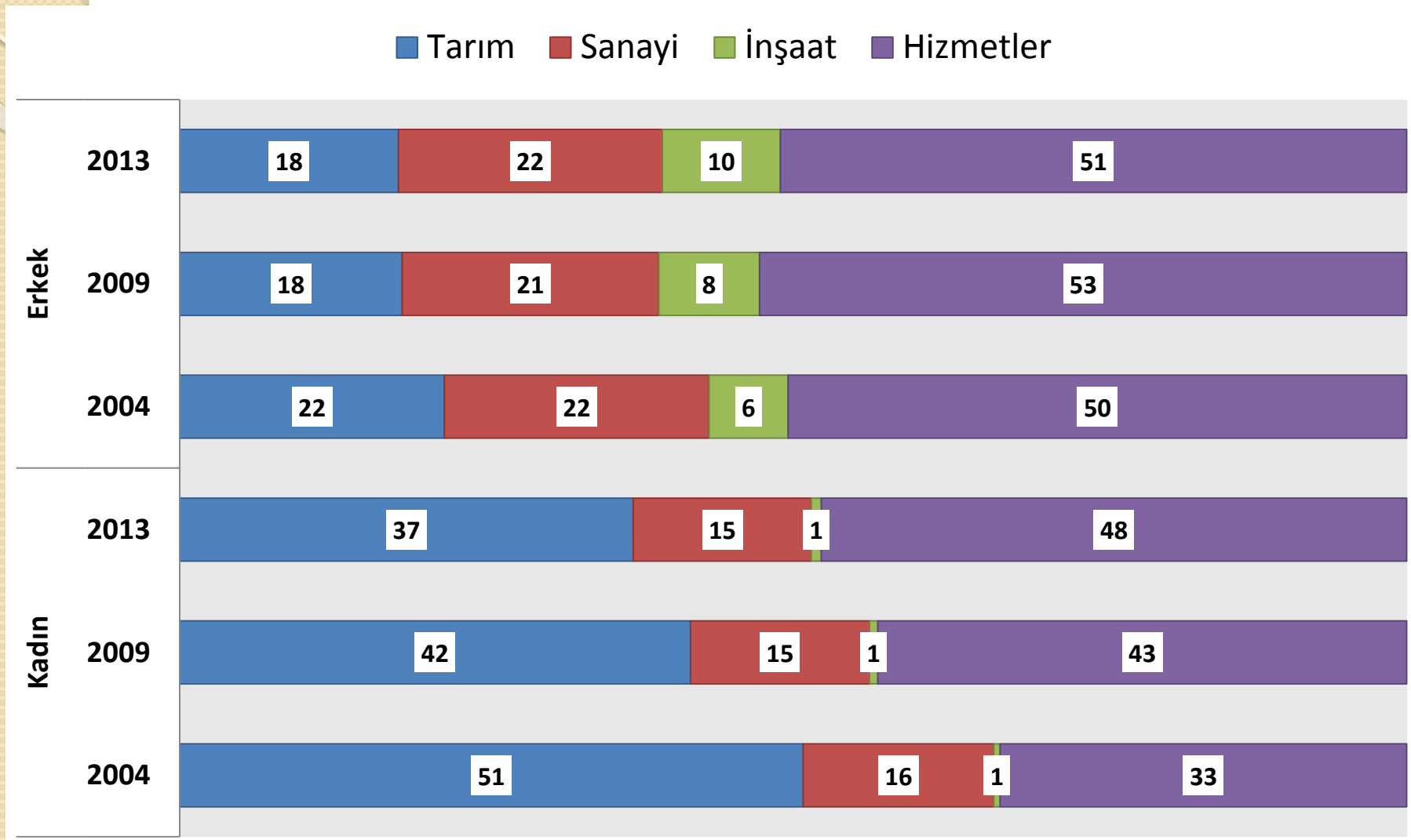

İstihdamın işteki duruma göre dağılımı

2004	Türkiye		Kent		Kır	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Ücretli, maaşlı, yevmiyeli	44.8	57.8	79.3	70.4	11.2	30.3
İşveren	1.0	6.5	1.7	8.1	0.3	3.2
Kendi hesabına	9.7	28.0	7.3	18.5	12.0	48.8
Ücretsiz Aile İşçisi	44.5	7.7	11.7	3.1	76.5	17.7
2013						
Ücretli, maaşlı, yevmiyeli	56.6	67.3	82	78.3	19.9	43.4
İşveren	1.2	6.1	1.8	7.3	0.4	3.4
Kendi hesabına	10.7	22.1	8.9	12.8	13.5	42.1
Ücretsiz Aile İşçisi	31.5	4.5	7.3	1.5	66.2	11.1

Kayıtdışı İstihdam

	Türkiye	
2004	Kadın	Erkek
Tarım	98.5	82.9
Sanayi	45.2	26.6
İnşaat	27.8	66.5
Hizmet	29.8	32.5

	Türkiye	
2013	Kadın	Erkek
Tarım	96.3	71.8
Sanayi	35.6	15.4
İnşaat	10.2	41.2
Hizmet	23.4	19.9

İstihdamın En Yüksek Olduğu Üç Sektörde Kayıtdışılık Oranı (%), 2013

Kent	
Kadın	**Kayıtdışılık Oranı**
İmalat	35.0
Toptan ve Perakende Ticaret	27.0
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	19.2
Erkek	
İmalat	14.0
Toptan ve Perakende Ticaret	25.2
İnşaat	37.4

İşsizlik Oranları 2013

- Dar tanımlı işsizlik İO1= işsiz/işgücü
- Geniş tanımlı işsizlik
  - İO2= İşsiz +cesareti kırılmış olanlar
  - İO3= İşsiz +cesareti kırılmış olanlar+ iş aramadığı halde çalışmak isteyenler
  - İO4= İşsiz +cesareti kırılmış olanlar+ iş aramadığı halde çalışmak isteyenler + ekonomik nedenlerle kısmi zamanlı çalışanlar ve tam zamanlı çalışmak isteyip iş bulamadığı için kısmi zamanlı çalışanlar

- Genel Kadınlar İO1: % 11.9 İO4: % 22.7
  Erkekler İO1: % 8.7 İO4: % 13.6
- 15-24 yaş grubu
  Kadınlar İO1: % 21.9 İO4: % 33.5
  Erkekler İO1:% 17.0 İO4: % 24.8

İşsizlik Oranları 2013

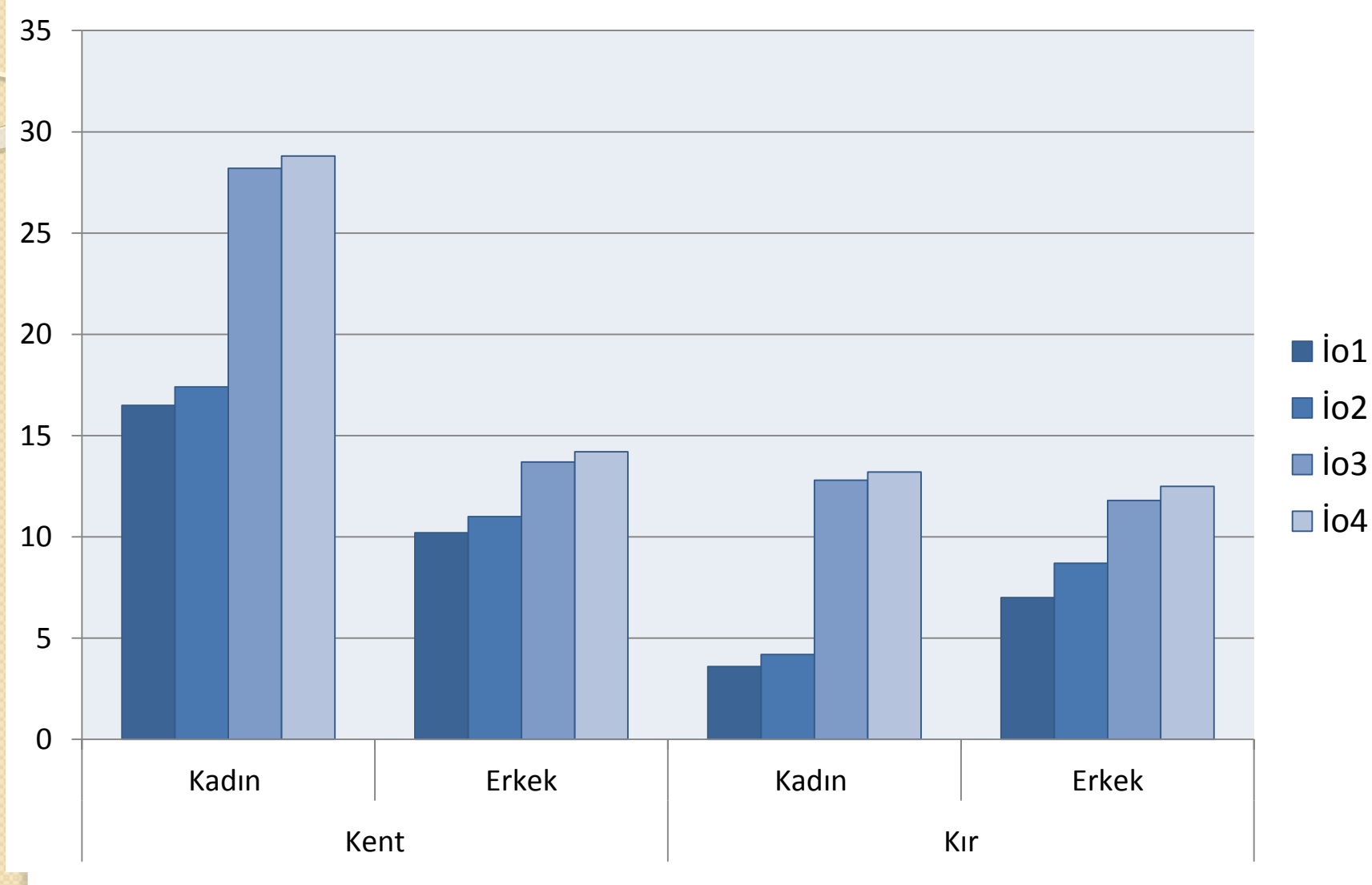

İşgücü Dışında Olma Nedenlerine Göre Dağılım Türkiye, 2013

	Kadın (%)	**Erkek (%)**
Eğitim/öğretimine devam ediyor	11.8	29.9
Ev işleri ile meşgul	61.4	0
Emekli	4.4	40.5
Ailedeki çocuklara ve bakıma muhtaç yetişkinlere bakıyor	5.6	0.2
Özürlü veya hasta	7.2	13.4

İşgücü Piyasasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Sağlamak

- Evli, 25-49 yaş grubunda, **çocuklu** hanelerde kadınların işgücüne katılım ve istihdam oranlarının en düşük düzeyde olması
  - ➢ Bakım hizmeti politikalarının geliştirilmesi/kamusal bakım hizmetlerinin sunumu

- Kayıtdışılık oranlarının kadınlar için yüksekliği
  - ➢ Kayıtdışılıkla mücadelede toplumsal cinsiyet duyarlılığı

- Kadınların işsizlik oranlarının yüksekliği
  - ➢ Genç kadınların öncelikli hedef kitle olması

- İş arayanların yarı zamanlı ve geçici işlerde çalışma tercihlerinin düşüklüğü
  - ➢ İşsizlikle mücadele politikalarında tam zamanlı ve sürekli işlerin temininin esas olması